

knjigi niso objavljeni v celoti, temveč so zaradi racionalnosti objave v največji možni meri skrčeni in tu pa tam tudi povzeti. Avtorica se je potrudila in strokovno izluščila in opremila vse tiste točke dnevnega reda sej, ki so tudi v sklepih ali aktih pomenile pomemben napredek pri uresničevanju osamosvojitvenih ciljev in na koncu pripeljale do sprejetja Temeljne ustavne listine o samostojnosti in neodvisnosti Republike Slovenije, s katero smo dobili svojo državo. Ob tako omejenem izboru se seveda občasno izgubi kak pomemben predlog ali razprava, predvsem veliko stranskih poti, na katere nas nato na prvih demokratičnih volitvah izvoljeni delegati niso odpeljali, so pa bile v skupščini predlagane. V tem pogledu veliko odtehtajo sprotni komentarji dobesednih zapisov, v katerih avtorica razloži ozadje nekaterih na sejah sprejetih odločitev in omenja tudi sočasno dogajanje zunaj skupščine, ki je vplivalo na delo delegatov. Kljub temu pa je knjiga v prvi vrsti zbirka virov, ki jo je avtorica namenila predvsem strokovni javnosti, ki se po njenem mnenju prepogosto zateka k medijskemu, predvsem časopisnemu beleženju dogodkov, na temeljne, t. i. primarne vire pa pozablja. Ob tem ne morem mimo dejstva, da so dobesedni zapisi sej Skupščine Republike Slovenije iz mandatnega obdobja 1990-1992 pri nas dostopni le v prostorih Dokumentacijsko-knjižničnega oddelka Državnega zbora Republike Slovenije, in to le na trakovih oziroma papirju. Na Češkem so npr. dobesedni zapisi sej parlamenta za celotno obdobje po padcu socialističnega režima in začetku tranzicije dostopni na spletni strani njihovega parlamenta.

Nedvomno pa se poseben prispevek obravnavane knjige k slovenskem zgodovino-pisju in tudi širše skriva v prilogi čisto na koncu, "Fotografije delegatov Skupščine Republike Slovenije (1990-1992) po zborih". Zbirka fotografij je nastala na podlagi združitve vseh dostopnih fotodokumentacij (Delo, TV Slovenija, fotodokumentacija skupščine ...). Na ta način je avtorica uspela zbrati le polovico fotografij. Ostale pa je pridobila od nekdanjih delegatov osebno oziroma od sorodnikov in prijateljev že pokojnih. Dejstvo, da zbirka fotografij na prvih demokratičnih volitvah v Skupščino Republike Slovenije izvoljenih delegatov ni bila urejena že prej, na nivoju države, ponovno kaže na nerazumno pomanjkanje zanimanja vsakokratne oblasti za tako prelomno skupščinsko mandatno obdobje, kot je bilo tisto v letih 1990-1992. Še posebej to velja, če vemo, da je že takrat v skupščini sedela večina politične elite, ki še danes kroji usodo slovenske države.

Blaž Babič

Ana Skerlovnik Štrancar: Stezice, k' so včasih bile : zgodovinski krožek OŠ Milojke Štrukelj Nova Gorica 1982/83-2007/08. Ljubljana: Zveza prijateljev mladine Slovenije, 2009, 96/ 31 strani, ilustr.

Jubileji kot je ta ob štiridesetletnici dela zgodovinskih krožkov, so priložnost, da se za hip ustavimo, postanemo, pregledamo in analiziramo opravljeno delo, tako lahko tudi pri izzivih, ki jih prinaša prihodnost, uporabimo dobre rešitve iz prakse in pozitivno energijo. Vse to je še posebej pomembno pri delu z mladimi, saj so ti zahtevnejši del družbe, ki potrebuje podporo, oporo in vodenje skozi

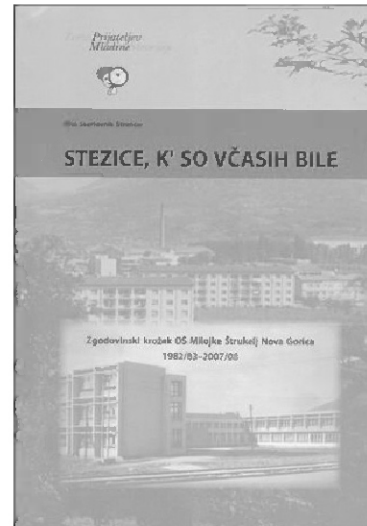
sekundarno in terciarno socializacijo. Še kako velja slovenski rek "Na mladih svet stoji", česar se zaveda tudi Komisija za delo zgodovinskih krožkov v okviru Zveze prijateljev mladine Slovenije, ki letos beleži 40. obletnico obstoja oziroma sodelovanja s slovenskimi osnovnošolci - mladimi raziskovalci zgodovine in njihovimi mentorji. V želji, da bi v učencih prebudili vedoželjnost, in da bi se ti naučili sistematično in čim bolj samostojno raziskovati dogodke iz polpretekle zgodovine ter si tako širili zgodovinski spomin, njihovi mentorji pa imeli oporo za kakovostno metodološko, pedagoško in strokovno vodenje, je v drugi polovici šestdesetih let 20. stoletja komisija začela spodbujati aktivnost šolskih zgodovinskih krožkov. Njihovo delovanje od leta 1969 usmerja z različnimi temami, ki jih razpiše vsako leto.

Razpisane teme, ki so sprva obeleževale pretežno politične dogodke, so se v teku desetletij tudi vsebinsko spreminjale. Teme, ki od druge polovice osemdesetih let 20. stoletja obravnavajo različna področja preteklosti, so ekvivalentne sodobnim zgodovinopisnim konceptom, hkrati pa so s poudarjanjem vsakodnevnega življenja s področja polpretekle zgodovine dobile interdisciplinaren značaj. Svoje delo učenci članom komisije in sovrstnikom predstavijo na vsakoletnih srečanjih, kar je priznanje tudi za mentorje, ki svojih varovancev niso naučili samo zbirati gradiva, temveč so jih vodili po poti znanstvenega preučevanja le-tega ter jih pripravili na ustno predstavitev samostojno oblikovanih ugotovitev raziskave.

Člani Komisije za delo zgodovinskih krožkov se zavedamo, da imajo v obravnavanem raziskovalnem procesu zelo pomembno vlogo tudi mentorice in mentorji, zato nas veseli, da je na pobudo ZPMS štiri desetletja uspešnega medsebojnega sodelovanja obeležil izid dela mentorice Ane Skerlovnik Štrancar z naslovom "Stezičice, k' so včasih bile : zgodovinski krožek OŠ Milojke Štrukelj Nova Gorica 1982/1983-2007/2008".

V omenjeni publikaciji avtorica, dolgoletna mentorica nadebudnih in vedoželjnih učencev in sooblikovalka komunikacijskega prostora pedagoško-didaktičnega dela v slovenskem prostoru, predstavlja in analizira delo zgodovinskega krožka na osnovni šoli Milojke Štrukelj Nova Gorica v obdobju, ko je sama intenzivno delala z mladimi raziskovalci preteklosti domačega kraja, to je od šolskega leta 1982/1983. Delo zrcali osebne izkušnje mentorice in sodelujočih mladih raziskovalcev na eni strani ter na drugi strani kompleksnost identitete v krajevnem in časovnem preseku.

Monografijo lahko vsebinsko razdelimo v dva dela - v prvem je predstavljena zgodovina aktivnosti krožka kot celota, v drugem delu pa so predstavljene izkušnje dela z mladimi v obšolskih dejavnostih. Drugi del je posebej dobrodošel, saj predstavlja koristno pomagalo za mentorje ali bodoče mentorje, saj pedagoške študente zgodovine, bodoče učitelje, (pre)malo pripravljajo na mentorsko delo z mladimi.

V knjigi so na plastičen način predstavljene potreba dvosmernega komuniciranja za uspešno spodbujanje raziskovanja, krepitev splošne razgledanosti in oblikovanje raziskovalnih nastavkov. Omenjene funkcije pozitivno vplivajo na osebno rast šolajoče se mladine in pripravljajo posameznika za "pot v neznano". Uspešnost dela z mladimi predstavlja njihova samozavest, ki se odraža pri predstavitvah nalog na zaključni prireditvi ZPMS. Omenjeno je koristno za širšo družbo, saj zagotavlja, da se bomo približali idealu sodobnih družb in postali družba, temelječa na znanju. To namreč močno vpliva na kakovost življenja in usidranje demokracije kot družbenega sistema v mladi državi. Dejstvo je, da enakost obstaja v revščini in znanju. Bolje je izbrati slednje, zaradi česar je treba uporabiti dosedanje izkušnje, ki lahko predstavljajo Arhimedovo točko za bodoče delo z mladimi humanistično izobraženimi državljani Nove Gorice in Slovenije.

Predstavitev dela zgodovinskega krožka se dotika tudi obravnave meje, medsoedskega čezmejnega sodelovanja, povezovanja in s tem podiranja mej v glavi ter ne nazadnje podiranja fizičnih mej. Ti procesi odražajo večdimenzionalnost prostora, ki je zagotovo vplival na intelektualno prtljago prebivalcev na Goriškem. Zato je raziskovanje lokalne zgodovine, s čimer so se mladi raziskovalci v prvi vrsti ukvarjali, v bistvu komunikacija z živim organizmom okolja.

Ana Skerlovnik Štrancar opozori, da knjiga predstavlja zapis njene mentorske poti od težavnih začetkov pa do radosti ob prejemu nagrad, organizaciji zaključnega srečanja 1996 v Novi Gorici, vsakoletni pripravi raziskovalne naloge od šolskega leta 1982/83 in predstavitvi naloge ob vstopu Slovenije v Evropsko unijo 1. maja 2004. Zadnji dogodek je vreden posebne omembe, saj so mladi raziskovalci z nalogo (ki je sestavni del monografije) sodelovali v prelomnem dogodku za Slovenijo, še bolj pa za lokalno okolje, ki je mejo čutilo kot pregrado, kljub temu da je bila ena izmed najbolj prehodnih med kapitalistično in socialistično državo v Evropi.

Monografija predstavlja delo z mladimi in željo po čim širšem prenosu znanja, pristopov in izkušenj na manj izkušene ter sočasno dobrodošlo primerjavo za druge mentorje. Delo popestrijo komentarji in spomini bivših članov zgodovinskega krožka. Iz analize je razvidna njihova želja, da bi sodelovali, kar bi veljalo izkoristiti.

Željko Oset in Mojca Šorn